

svoje pipice in se še ozrl ni na tlečo vrstico, nasprotno se pa major, ki je bil vsekakor hraber vojak, ni mogel premagati ter je z nekakim nemirno opazoval hitro tlečo vrstico. Navzoči so počasi drug za drugim izginjali z nevarnega pozorišča. Ko je bil ogenj le še malo palcev oddaljen od sodca, major ni mogel več vzdržati; planil je pokonci, izdrl vžigalno vrstico iz sodca in rekel: »To je samomor! Stotnik, potegnite vrstico iz sodca — premagan sem jaz!« »Gospod major«, je odvrnil stotnik in počasi vstal s sodca — »saj niti ni tako nevarno; sodčka sta napolnjena — s čebulo!«

Pretkan lopov. Robert Czirner, veleposestnik v Teke na Ogrskem, je te dni dobil pismo od nekega svojega prijatelja, v katerem mu isti sporoča, da ga bo v kratkem obiskal mlad mož, ki hoče zaprositi za roko njegove hčerke. Prijatelj je čez vse mere hvalil mladega snubca kot »sijajno priliko« in ga toplo priporočil. Takoj naslednji dan se oglasi pri Czirnerjevih jako simpatičen mlad mož, ki se predstavi kot Oliver Krammer in snubec posestnikove hčerke. Napravil je na vse najboljši vtis in sprejeli so ga čez vse ljubeznjivo. Zvečer je bila velika večerja in po večerji so »ženina« peljali v sobo za tujce. Ko je drugo jutro veleposestnik vstal in šel v svojo pisalno sobo, — je našel pisalnik in vse omare vlomljene in oplenjene. Takoj je hitel v sobo za tujce, toda ptiček je bil seveda že izlezel. Odnesele je sabo 300 K gotovine in za 15.000 K vrednostnih papirjev. Gori omenjeno priporočilno pismo je bilo seveda ponarejeno. Za pretkancem se je izdala tiralnica.

Kupujte le vžigalice: V korist obmejnim Slovincem!

Kako gospodarijo liberalci v Ljubljani.

Liberalci so se časih zelo bahali z vzornim mestnim gospodarstvom v Ljubljani. Bili so leta in leta sami gospodarji v občinskem svetu. Komaj je pa prišla opozicija Slov. ljudske stranke v občinski svet, odkrila je strahovite stvari. Na zahtevo občinskih svetnikov Slov. ljudske stranke preiskuje sedaj na ljubljanskem magistratu komisija deželne odbora.

Z »vzornim mestnim gospodarstvom« se ne bodo odslej liberalci menda več bahali. Komaj dela na magistratu nekaj tednov komisija deželne odbora, že je župan moral priti s poročilom, v katerem priznava, da so bili ugodni proračuni in računski zaključki, ko je on sam zavzel čast podžupana, fingirani na ta način, da so se nedostaki prikrivali z glavnimi raznih fondov. Tako dolguje mesto tem fondom 622.774 K 26 vin. denarja, za vrnitev pa nima. Župan dr. Tavčar misli, da je s to izpovedjo že vse opravljeno in da nadaljnega dela deželne komisije po njegovem ne bi bilo več treba. Upamo, da se ta namen gosp. župana ne bo posrečil, treba je uprav sedaj na cel črti največje pozornosti in dela, da se v interesu prebivalstva napravi popolna jasnost.

Kaj pa še župan priznava? Kako so se liberalci zgražali, ko je deželni odbor kranjski s pravišnim sklepom razpodeljal z vseučiliškim fondom, ki je še nedotaknjen, mestna uprava je pa brez sklepa občinskega sveta, brez odobrenja deželne odbora **vzela kratkoma lo ves vseučiliški fond 100.000 K**, in ga porabila. Liberalci so metali vsled vseučiliškega fonda kamenja na dež. odbor, pa jim je opeka z magistrata padla na glavo!... Župan predlaga, naj se ta svota iz vseučiliškega fonda kar »odpiše«! Ali ni to predrzno? **Zaklad za cerkev na Barju v znesku 10.900 K so zapravili! Kako so pri volitvah v Trnovem in Krakovem ondote volilce farbali z zgradbo mostu pri Opekarski cesti**, ki so ga pred vsakimi volitvami gradili, sedaj se pa izkaže, da so ta fond 27.632 K porabili, kje naj ga sedaj dobe nazaj? Če bi opozicije ne bilo v občinskem svetu, bi vse te manipulacije ostale lepo prikrite.

Iz zaklada meščanske imovine, torej iz zaklada namenjenega najubožnejšim meščanom so vzeli 157.556 kron 36 vin. — in župan je imel še nedavno priliko trditi, da se je z denarjem ubožcev pravilno ravnalo! Pa s svoto 622.774 K 26 vin. vzeti iz označenih fondov še ni bilo dovolj. Kako so na magistratu farbali, da napravijo mestno tržnico. Dovoljeno posojilo 800.000 K za mestno tržnico so pa porabili drugod! Od posojila za mestno šolstvo v znesku 700.000 K se je porabilo 413.071

kron 95 vin. za druge namene! Za cesarjev jubilej se je določilo 280.000 K, porabilo se je pa samo 63.012 K 7 vin., ostalo (216.987 K 93 vin.) se je porabilo za druge namene. V tej svoti je bilo 200.000 K določenih za zgradbo delavskih hiš in ta svota, ki je bila v tem posojilu za to določena, je po županovi izjavi **porabljena**, torej je bila »Slovenčeva« prvotna trditev **popolnoma pravilna!** Kaj pravijo k temu socialni demokratje, ki so se tako pehali za liberalne kandidate? **Skupna svota posojil, ki se je porabila za druge namene, kakor bi se morala, je 1.441.479 K 88 v.**

Vse te nepostavne transakcije so se vršile z vednostjo knjigovodje, ki je zaprisežen uradnik in dolžan in zavezan ne le ravnati se po zakonitih določilih v svojem poslovanju nego upreti se svojim predpostavljanim, če ti zahtevajo kaj protizakonitega od njega, in ker mestni knjigovodja ni tega storil, bi bilo na mestu zahtevati takojšnjo vpeljavo disciplinarne preiskave proti mestnemu knjigovodji, da se doženejo krivci, ki bi bili tudi eventualno materijelno odgovorni za njih nepostavno poslovanje z občinskim premoženjem in odgovorni, zakaj so te nepostavne transakcije toliko let prikrivali z nepravimi računi in računskimi zaključki.

Mi ob tem položaju pač umevamo dr. Trillerjevo željo, ki jo je izrekel pri razpravi pri proračunu, »naj bi se nehalo leta 1914 z znanimi pritožbami«, češ, »da je to uničevanje mestne avtonomije«. Ravno »pritožbarije« pa so dosegle, da je prišlo že vsaj nekaj luči v magistratno temo. S temi pritožbami se je pokazalo, da mestno avtonomijo najbolj tisti oškodujejo, katerim se niti mestnega občinskega sveta ne zdi vredno vprašati, ako smejo kaj mestnega denarja vzeti za ponesrečene operacije svojega »vzornega mestnega gospodarstva« in ki občini zapuste polno dolgovo in prazne blagajne. Zato se bo pa s pritožbami, kadar bo treba, še nadaljevalo, da bodo ljubljancani še bolj videli, kako jih je liberalna stranka na magistratu farbala in kako jih oškoduje! Koncem starega leta se je že precej pokazalo — v novem letu se bo še več.

Za narod.

Vsak v vsaki župniji naj se vpraša: Kaj sem storil, da bi bila pri nas mogoča podružnica »Slovenske Straže«? — In odgovori si naj: Takoj grem na delo, da zberem, kakor pravijo pravila »Slovenske Straže«: Podružnica se lahko ustanovi povsod tam, kjer pristopi društvu najmanj 20 članov. Navadno imej vsak kraj eno podružnico, več sosednjih manjših krajev ima lahko eno samo podružnico. Člani so redni, ki plačajo na leto vsaj 1 krono ali podporni, ki plačujejo vsaj 50 vin. na leto. Do ustanovitve hočem sam in s pomočjo svojih prijateljev, katere skličem takoj za to stvar na kratek pomenek, nabrati toliko članov, da bo primerno število za ustanovitev podružnice. Nato pišem pisarni »Slov. Straže« v Ljubljano, naj za ustanovitev podružnice vse primerno ukrene in naj pošlje tudi govornika na ustanovni občni zbor.

Nabiralniki »Slovenske Straže« naj bi bili po vseh lokalih, kjer se zbirajo večje družbe. Naročajte jih v pisarni »Slovenske Straže« v Ljubljani. Pri veselih in žalostnih dogodkih z nabiralniki »Slovenske Straže« okoli gostov!

Papir »Slovenske Straže« je priznano najboljši in najcenejši. Zato priporočamo posebno vsem krajnim šolskim svetom in šolskim vodstvom, županstvom, župnim uradom itd., naj naročajo edino-le papir »Slovenske Straže«. Trgovci dobe znaten popust. Zavežite vzorce.

Narodna dolžnost slehernega Slovence in Slovenke je, da na vsako pismo in razglednico **prilepi narodni kolek**, ki ga izdaja »Slovenska Straža«. Naročite večje število kolekov skupaj in jih razpečavajte med svojimi prijatelji in znanci. Razprodajalci dobe 20% popusta. Vsa županstva, vse posojilnice, vsa naša društva naj sklenejo, odslej kolekovati vsak dopis s kolekom »Slovenske Straže«!

Skrajni čas je, da vsi somišljeniki pogledajo v svojih občinah, kjer še ne rabijo naše vžigalice, kateri gg. trgovci še ne prodajajo vžigalice v korist obmejnim Slovincem. Zahtevajte odločno povsodi, naj jih naročajo pri tvrdki C. Menardi v Ljubljani. Ne verujte izgovorom, da so pošle. Zahtevajte odločno! **Kdor ne rabi naših vžigalic, ta ni naš**

somišljenik, ta ni prijatelj naših obmejnih bratov!

Vsak večer se shajajo družbe v gostilnah. Koliko bi te lahko storile za »Slovensko Stražo«, pa bi se jim prav nič ne poznalo. Dva vinarja pri plačevanju več ali manj, ne igra nobene vloge. »Slovenska Straža« bi pa imela veliko od tega, ako bi vsakdo zahteval računski listek v korist obmejnim Slovincem. Posnemajte v tem nasprotne! Računski listki se naročajo v pisarni »Slovenske Straže« v Ljubljani.

Vse zavedne Slovenke hvalijo drože (kvas) iz drožarne Josipa Košmerl, Ljubljana, Franciščanska ulica šte. 6. Umevno, ker so izborne! Priporočamo vsem trgovcem, da naročajo edino te drože ter da se v kratkem času razširijo po vsem Slovenskem.

NAROČAJTE VELIKE LEPE TROBARVNE PODOBE BREZMADEŽNE,

ki imajo natisnjeno v trajen spomin na hrvaško-slovenski katoliški shod posvetitev slovenskega ljudstva Brezmadežni. V vsaki naši hiši bi morala viseti ta podoba. Posebno člani in članice Marijinih družb, šole, društva, županstva itd. naročite jih več skupaj. Ena podoba velja samo 1 krono. Naročila sprejema Slovenska krščansko-socialna zveza v Ljubljani, Ljudski dom.

„Slovenska Straža“ Slovincem.

Na severu in jugu divja boj proti nam. Tih, a zato tem nevarnejši, tem bolj grozen je ta boj. Na meji slovenstvo izumira, iz sredine pa se izseljuje. Kaj bo z našo domovino v tem boju? Proti sovražniku je treba branite-ljev!

Hvala Bogu! Zavest, da imamo tudi mi Slovenci sveto božjo in človeško pravico živeti svoje posebno narodno življenje, da imamo nedotakljivo pravico svoj jezik gojiti in na svoji zemlji biti gospodarji in ne hlapci. Ta narodna zavest vedno bolj prodira v ljudska srca. To je dobro in predvsem potrebno.

In drugič! »Svoje zemlje ne damo tujcu! Branili jo bomo do zadnjega!«

Do te odločne volje moramo vzgojiti vsakega Slovenca in Slovenko. Širjenje narodne zavesti in odločna narodna vzgoja, to dvoje je ena glavnih nalog, ki jih ima »Slovenska Straža«. Narodno obrambno društvo v korist obmejnim Slovincem v Ljubljani.

Pred tremi leti se je ustanovila, čez 200 podružnic ima po Slovenskem.

Na straži ima stati »Straža«! Opa-zovati sovražnika v njegovih naklepih in zbirati proti njemu slovensko vojsko v bran. Na narodni meji ima skr-beti, da niti ped slovenske zemlje ne pride tujcu v last. Slovenskim otrokom mora priboriti in sezidati slovenskih šol. Slovence gospodarsko osamovojiti in navrniti Slovence k slovenskim trgovcem in obrtnikom. Na narodni meji moramo vzgojiti železno četo zavednih odločnih Slovincem, ustvariti trdne, dolga proste kmetske hiše, ki bodo trdnjave v boju, ob katerih si bo tujec razbil glavo. Slovensko izobrazbo moramo povsod dvigniti tako visoko, da bodo nemški naklepi ob njej razbiti.

»Slovenska Straža« je v teh časih izdala že čez 80.000 K v narodne namene in ima pokazati lepe uspehe. Obmejni Slovenci z zaupanjem zro vanjo in od vseh strani ji kličejo: »Pridi in utrdi in reši tudi nas!« Sovražnik je začel še huje pritiskati.

Milijone in milijone se zmeče vsako leto za zidanje nemških šol in otroških vrtecev, za kupovanje slovenskih kmetij in naseljevanje nemških obrtnikov in rokodelcev in za kupovanje slovenskih Judežev-nemčurjev. In vlada molči in s svojim molkom podpira in vzbuja svoje uradnike za peklenski boj proti Slovincem.

Zmagati nas hoče, dokler je naša vojska majhna in še slabotna. Zdaj se bje zadnji odločilni boj. Zvon je pripravljen, kaj nam zapoje? Mrivaško pesem ali pesem svobode? Kaj si izvolite?

Slovinci! Ali ne bo vsakdo izmed vas takoj vstopil v bojne vrste »Slovenske Straže«? Kdo izmed vas nima niti enega samega vinarja, da ji ga da za njeno obrambno delo?

Dobra slovenska srca! Kaj ste gluha za obupen boj? Kaj v vaših srcih ni ljubezni do domovine? Kaj so vaša srca hladna, brez sočutja, brez dara za domovino-mater?

Ali ne slišite glasu, ko vas kliče domovina: »Otroci, ne pozabite, da sem vas rodila slovenska mati! Bog vas je

meni dal in moji ste in moji morate ostati!«

Ali ne slišite glasu umirajoče matere-domovine? Česa vas prosi »Slovenska Straža« v imenu domovine?

Pred vsem to: **Ostanite ji zvesti!** Ni samo to vaša pravica, ampak tudi dolžnost, ki jo svoja sam večni Bog od vas. Tudi za to zapoved bo oster sodnik ali dober plačnik. Četrta je ta zapoved med 10., ali edina, katere zvestemu izpolnjevanju je Bog že na tem svetu obljubil srečo. Kaj to hoče reči? Zvesto ljubite domovino in srečna bo ona, srečni vi in vaši otroci!

Naši otroci! Najdražji zaklad in edino upanje domovine so! »Slovenska Straža« vas prosi, očetje in matere slovenske v tujini: **Ohranite nam svoje otroke!** Niso samo vaši, ampak tudi last domovine! — V mlada nežna srca vsadite zlahotno cvetko ljubezni do domovine, gojite jo, varujte jo pred mrzlo tujo sapo, da bodo vaši otroci zavedni in ljubeči Slovenci.

Mnogo prošelj ima »Slovenska Straža« do vas, Slovenci, a iz vseh skupaj izreče še eno:

Ustanovljajte povsod, kjer vas je le nekaj Slovincem, podružnice »Slovenske Straže«!

Te podružnice naj bodo šole vaše narodne izobrazbe in vzgoje, kovačnice odločne narodne zavesti in značajnosti in oltarji, na katerih boste polagali po svoji moči tudi denarne žrtve za bran in srečo domovine. Kajti ljubezen brez žrtev ni ljubezen.

»Slovenska Straža« ima dolžnost skrbeti za boljše bodočnost naše domovine. Kdo pa je v resnici »Slovenska Straža«? To so slovenski kmetje in delavci po Kranjskem, Štajerskem, Korškem in Primorskem. Naši bratje, vaši sotrpini so. Zato vemo, ker smo v trpljenju eno, ker smo v ljubezni eno, bomo tudi pod praporom »Straže« eno! Zato vsi, tudi vi bratje in sestre, stopite v njene vrste!

Zbrati moramo vse svoje sile! V boj postaviti ne samo zadnjega moža, ampak tudi zadnjo mater in deteta!

Za domovino je boj! — Pravica in Bog je na naši strani! — Zmaga je gotova, ako hočemo mi sami! — »Slovenska Straža« vas kliče v pomoč — domovini!

Po vseh slovenskih župnijah se zberite in sklenite takoj ustanoviti podružnico. Nabirajte takoj člane in denar! Za pojasnila pišite na naslov: **»Slovenska Straža«, Ljubljana.** Naša pisarna vam preskrbi tudi govornike, preskrbi potrjena pravila in vse, kar je za ustanovitev podružnice potrebno.

NOVA ŽELEZNIŠKA PREDLOGA.

Po vladni predlogi, predloženi drž. zboru, zgrade v bodočih 15 letih 94 novih železniških prog, ki bodo dolge 2100 km in bodo 437 milijonov K stale. 49. novim železnicam jamči vlada za obrestovanje, 31 novih železnic podpira vlada z državnimi podporami, 14 prog pa namerava sama zgraditi. Na lasten račun zgradi država v naših krajih sledeče proge: Opčina — Hernelje, Zader — Benkovač, Domžale — Blagovica, Braslovče — Motnik in Sv. Lucija — Tolmin. Podpirala bo država zgradbo sledečih novih prog v naših krajih: Feldbach — Gleichenberg — Radgona, Ljutomer — Ormož, Opčina — Sežana; garantira pa v naših krajih dohodek sledečim nameravanim novim železnicam: Gorica — Červinjanj, Šmohor — Hoče, Celovec — Velikovec in Ronki — Oglej.

KNJIŽEVNOST.

Haggard: **Dekle z biseri.** Povest iz Neronove dobe. 2 K 20 h, vez. 3 K 20 h. **Roža sveta.** Povest iz dobe tretje križarske vojske. 2 K 80 h, vez. 3 K 90 h. **Salomonovi rudniki.** Afrikanška povest. 1 K 60 h, vez. 2 K 40 h. — Navedene tri povesti so tako mične in v njih je toliko lepote, da si bo vsak, kdor si bo kupil in prebral eno, takoj nabavil tudi drugi dve.

Spillmann: **Zadnji dnevi Jeruzalema** (Lucij Flav). Zgodovinski roman. Dva dela 3 K 80 h, vez. 5 K 40 h. — Ta prekrasna povest se vrši le nekaj let po Kristusovi smrti in se konča z razdejanjem jeruzalemskega templja.

Krmar Milanovič. Povest 1 K 40 h, vez. 2 K 20 h. — Kdor hoče spoznati morje in njegove strahote, naj bere to povest, ki pretresljivo slika blodnje ubogega mornarja, ki se je edini otel iz potapljaajoče ladje.

Po pošti stane vsaka knjiga 20 h več.

»KATOLIŠKA BUKVARNA« v LJUBLJANI.

Vsako slovensko županstvo bodi naročeno na „Slovenca“!